

Підсумки діяльності фінансових компаній, ломбардів та юридичних осіб (лізингодавців) за 2009 рік

Послуги фінансових компаній

Станом на 31.12.09 до Державного реєстру фінансових установ внесено інформацію про 208 фінансових компаній. Протягом 2009 року було внесено до реєстру 23 та виключено з реєстру 8 фінансових компаній.

Узагальнені дані щодо обсягу фінансових послуг, наданих фінансовими компаніями за 2009 рік, наведені в таблиці 1.

Таблиця 1

*Інформація про обсяги та види фінансових послуг,
наданих фінансовими компаніями, млн. грн.*

Вид фінансової послуги	2007 рік	2008 рік	2009 рік	Темпи приросту, %	
				2008 рік/ 2007рік	2009 рік/ 2008 рік
Надання фінансових кредитів за рахунок власних коштів	172,3	170,5	135,5	-1,0	-20,5
Надання позик	72,2	102,4	64,3	41,8	-37,2
Надання порук (поручительств)	3,9	0,1	0,3	-97,4	200,0
Фінансовий лізинг	12,2	10,2	5,2	-16,4	-49,0
Надання гарантій	8,7	42,0	8,7	382,8	-79,3
Факторинг	429,1	1 448,2	1 594,9	237,5	10,1
Операції з обміну валют	9 140,1	11 623,7	17 206,5	27,2	48,0
Операції з переказу грошових коштів (без Укрпошти)	1 406,7	1 837,8	2 818,6	30,6	53,4

Спостерігається тенденція щодо скорочення обсягів надання фінансових послуг фінансовими компаніями, а саме, фінансових кредитів, позик та фінансового лізингу протягом 2009 року порівняно з минулими роками. Це, насамперед, пов'язано з недостатністю у фінансових компаній власних коштів для кредитування та великими ризиками щодо повернення наданих кредитів (позик).

Збільшення обсягів операцій з обміну валют та переказу грошових коштів пояснюється постійними коливаннями курсів іноземних валют та недовірою фізичних та юридичних осіб до банківських установ щодо здійснення ними зазначених видів фінансових послуг.

Управління коштами установників управління майном з метою фінансування будівництва житла

Станом на 31.12.09 до Державного реєстру фінансових установ внесено інформацію про 129 фінансових компаній, які мають намір здійснювати діяльність по залученню коштів установників управління майном для фінансування об'єктів будівництва та/або здійснення операцій з нерухомістю і від свого імені діяти в їхніх інтересах, здійснюючи управління майном згідно із законодавством, Правилами фонду та договору управління майном. Діючі ліцензії мають 95 фінансових компаній, 82 з яких – фінансові компанії-управителі, які створили фонди фінансування будівництва (далі – ФФБ) типу А, де ризики недостатності фінансування об'єктів будівництва відповідно до вимог спеціального закону бере на себе забудовник, який має добудувати об'єкт у терміни, встановлені договором між управителем та забудовником будівництва, та здати його в експлуатацію довірителям, незважаючи на обсяг коштів, залучених та переданих йому управителем. Інформацію щодо кількості ФФБ типу А та діючих ліцензій управителів наведено в таблиці 2.

Таблиця 2

Кількість ФФБ типу А та діючих ліцензій управителів

Показники	Станом на 31.12.07	Станом на 31.12.08	Станом на 31.12.09
Кількість управителів, що мають діючу ліцензію	101	113	95
Кількість управителів, які створили ФФБ (% від кількості управителів, що мають діючу ліцензію)	70 (69%)	82 (73%)	82 (86%)
Кількість працюючих ФФБ	311	362	313

Загальна кількість довіритель, які уклали договори з фінансовими компаніями-управителями щодо участі у ФФБ, станом на 31.12.09 становила 11 376 фізичних та 185 юридичних осіб.

Динаміка зміни кількості довіритель ФФБ – фізичних та юридичних осіб, наведена на рис. 1. На кінець 2009 року кількість довіритель ФФБ майже зрівнялася з аналогічним показником 2007 року. Це пов'язано, насамперед, із зниженням платоспроможності населення, замороженням недобудованих об'єктів будівництва через відсутність їх фінансування, а також із зменшенням кількості працюючих ФФБ.

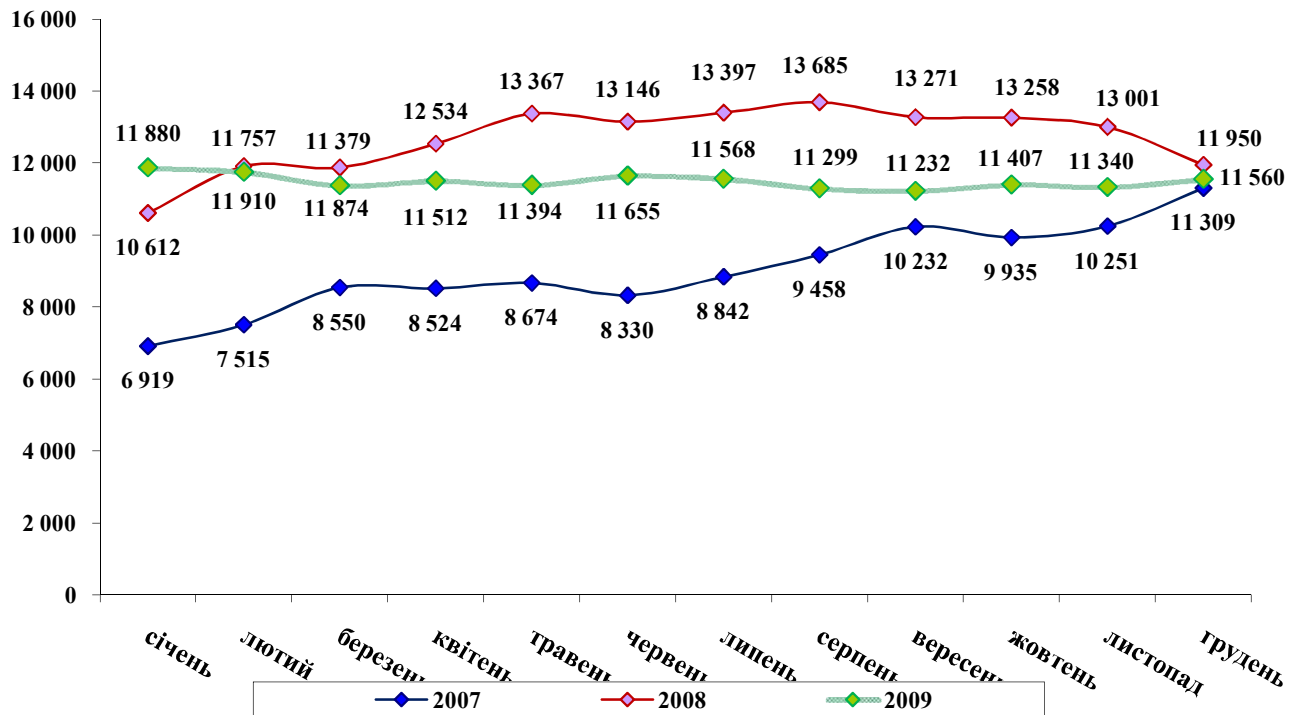

Рис.1. Динаміка зміни кількості довіритель ФФБ, осіб.

Станом на 31.12.09 фінансовими компаніями – управителями залучено для фінансування об'єктів будівництва 7,84 млрд. грн. Динаміка залучення коштів наведена на рис. 2.

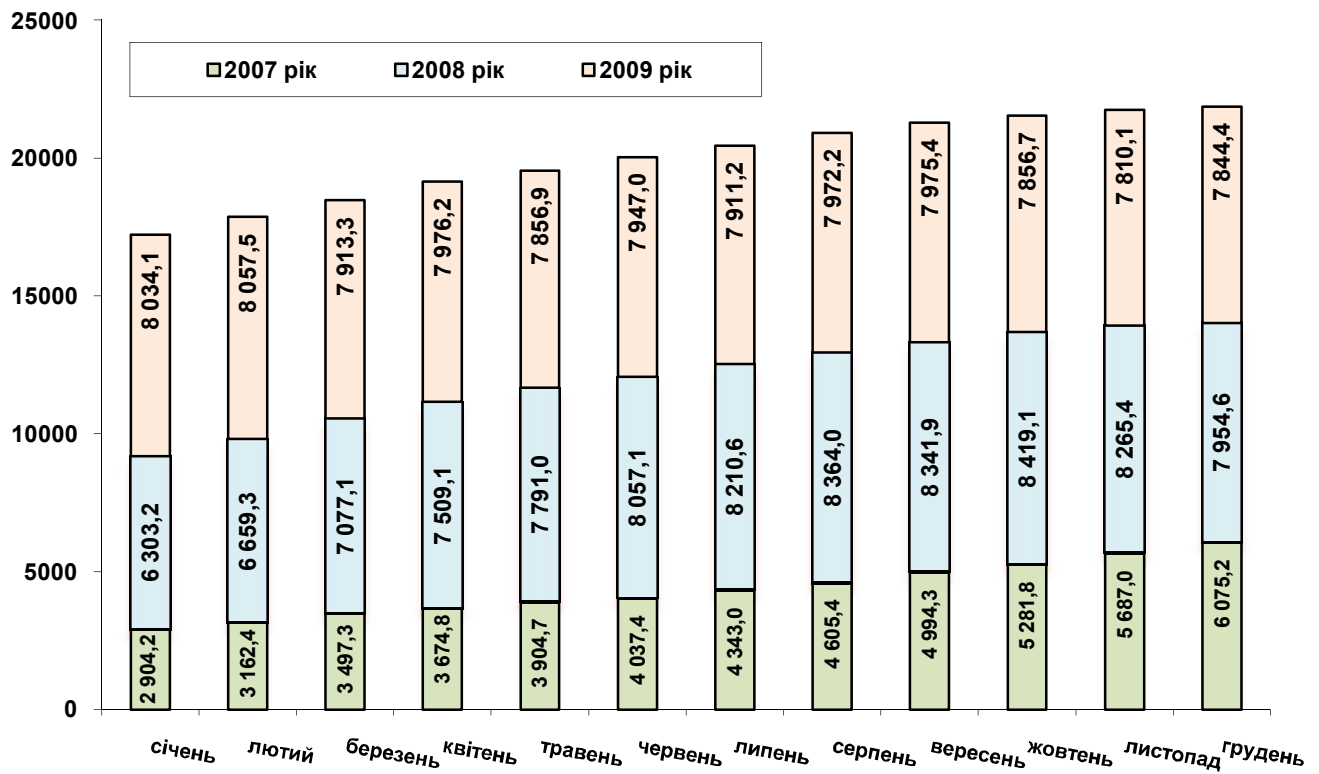

Рис.2. Динаміка залучення коштів від довіритель ФФБ, млн.грн.

На рис. 3 відображені щомісячні надходження коштів довіритель на рахунки фондів.

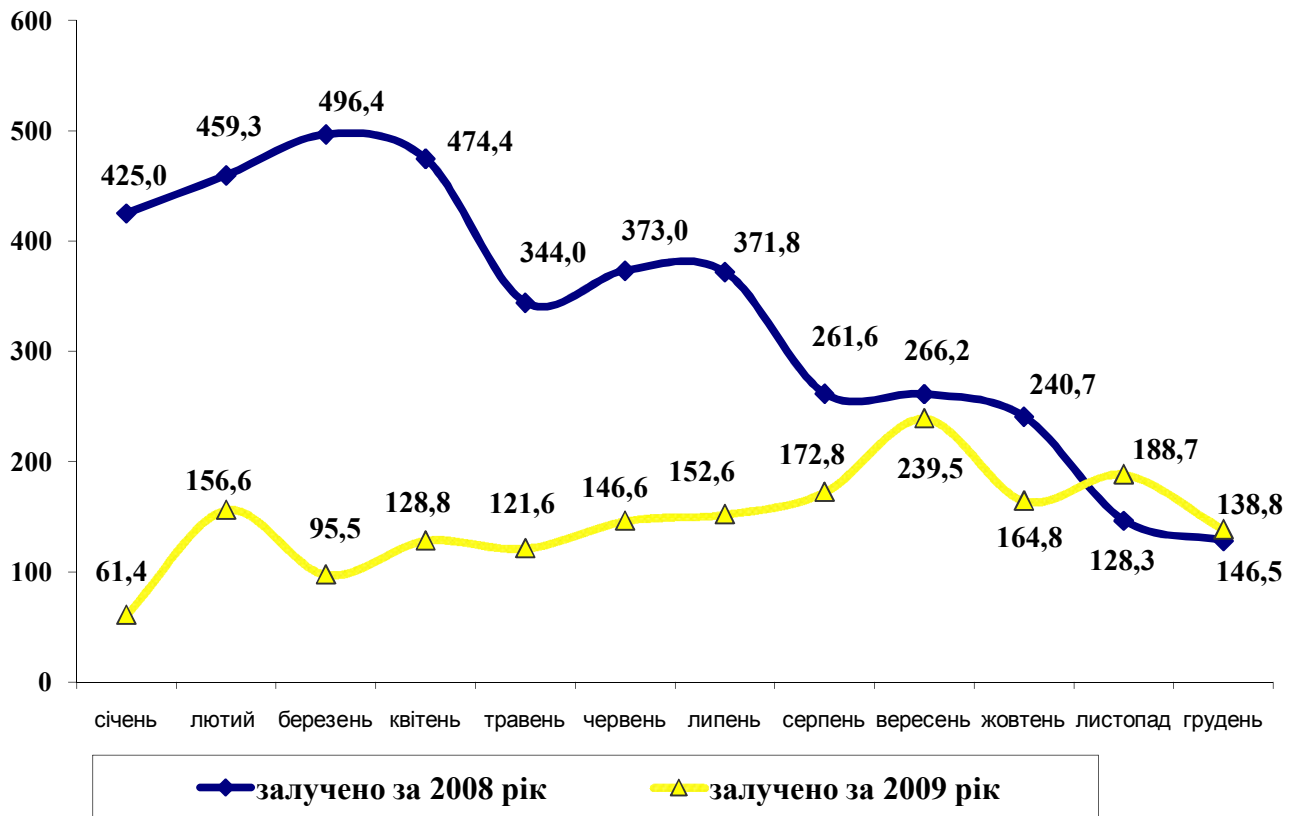

Рис.3. Динаміка щомісячних надходжень коштів на рахунки ФФБ, млн. грн.

Обсяги залучених коштів від довіритель ФФБ протягом 2007 року та до жовтня 2008 року поступово зростали, подальше скорочення обсягів залучених коштів для фінансування будівництва – наслідок прояву фінансової кризи. Такі тенденції на ринку фінансування житла виникли через відсутність кредитування банками фізичних та юридичних осіб, що в свою чергу, пояснює зменшення кількості довіритель ФФБ.

Управління коштами установників управління майном з метою отримання доходу від здійснення операцій з нерухомістю

Відповідно до Закону України „Про фінансово-кредитні механізми та управління майном при будівництві житла та операціях з нерухомістю” Держфінпослуг здійснює нагляд також за фінансовими компаніями, які залучають кошти установників управління майном за допомогою випуску та розміщення сертифікатів фондів операцій з нерухомістю (далі – сертифікати ФОН).

Станом на 31.12.09 дозвіл, який надає право здійснювати емісію сертифікатів ФОН, отримали 10 компаній, із яких лише 4 створили 5 ФОНів. Динаміку кількості створених фондів наведено в таблиці 3.

Кількість створених ФОН і виданих дозволів

Показники	Станом на 31.12.07	Станом на 31.12.08	Станом на 31.12.09
Кількість виданих дозволів	10 (за рік видано 5)	11 (за рік видано 1)	10 (за рік анульовано 1)
Кількість компаній, які створили ФОН	4	4	4
Кількість створених ФОН	5	5	5

Загальна кількість власників сертифікатів ФОН станом на 31.12.09 становила 85 фізичних осіб та 1 юридичну особу. У 2009 році загальна кількість власників сертифікатів ФОН майже не змінилася порівняно з 2008 роком, а саме: станом на 31.12.08 власників сертифікатів ФОН було 87 осіб, в тому числі, фізичних осіб – 85 та юридичних осіб – 2.

Станом на 31.12.09 фінансові компанії – управителі залучили 137,6 млн.грн. для здійснення операцій з нерухомістю та здійснення інших дій з управління ФОН з метою отримання доходу в інтересах власників сертифікатів ФОН та для забезпечення його діяльності з управління майном.

Динаміка залучення коштів протягом 2008 – 2009 років від фізичних та юридичних осіб (власників сертифікатів ФОН) наведена на рис. 4.

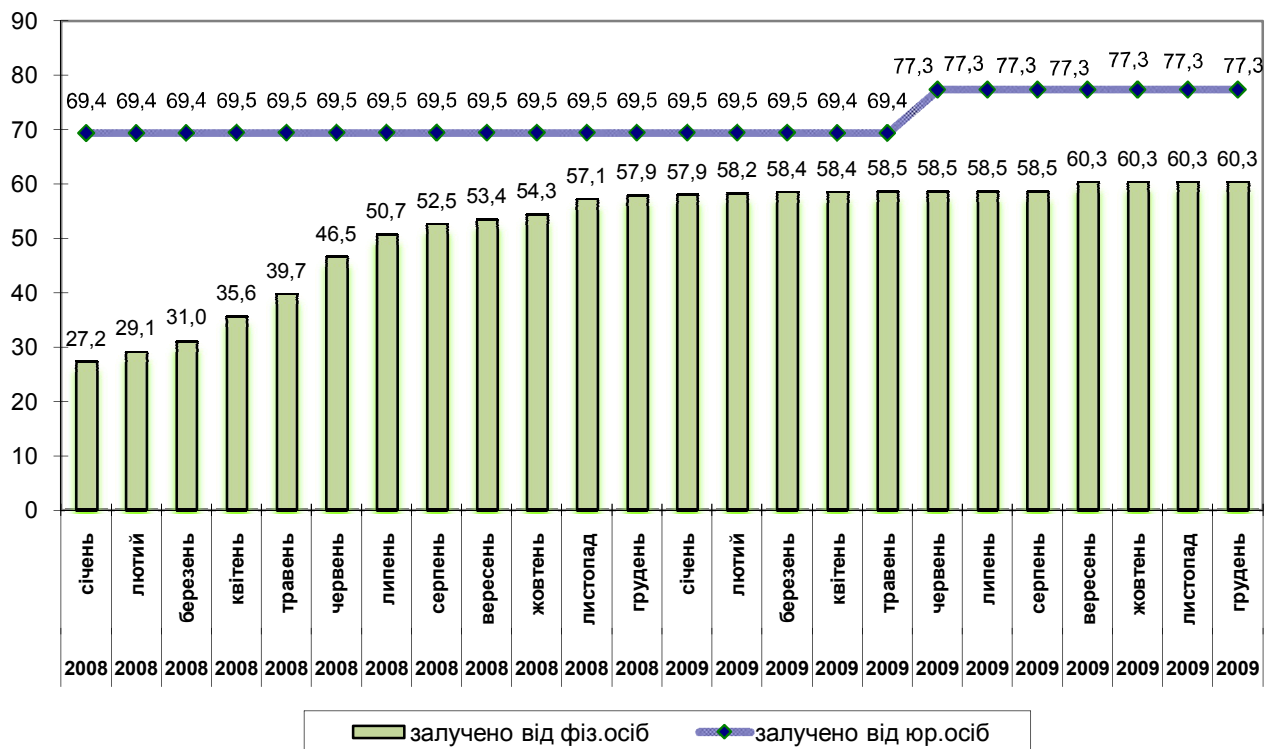

Рис. 4. Динаміка залучення коштів від фізичних та юридичних осіб, млн. грн.

Залучення коштів за допомогою сертифікатів ФОН не набуло масового характеру та здійснюється невеликою кількістю фінансових компаній, при цьому

темпи залучення коштів за допомогою цього інструменту не набули зростання в 2009 році, а обсяги залучених коштів не мали суттєвого збільшення.

Факторинг

Станом на 31.12.09 до Державного реєстру фінансових установ внесено інформацію про 64 фінансові компанії, які мають право надавати послуги з факторингу. Протягом IV кварталу 2009 року фінансові компанії уклали 563 договори факторингу загальним обсягом 589,8 млн. грн. і виконали 586 договорів на суму 402,7 млн. грн. Протягом звітної періоду більшість договорів факторингу було укладено з юридичними особами. Діючими на кінець 2009 року залишалися 743 договори факторингу.

Динаміка кількості та вартості укладених фінансовими компаніями договорів факторингу по кварталах наведена на рис. 5. Можна відстежити, що з III кварталу 2008 року спостерігається зменшення кількості укладених договорів, але відбувається зростання їхньої вартості.

Рис. 5. Динаміка надання фінансовими компаніями послуг факторингу

Актуальність розвитку факторингових операцій зумовлена станом розрахунків та наявних боргових зобов'язань. Факторингові компанії ставлять на оперативність фінансування, а також працюють з тими, від кого відмовляються банківські установи.

Важливим показником, який характеризує факторингові послуги, є джерела фінансування зазначених послуг. Узагальнені дані щодо джерел фінансування факторингових послуг наведені в таблиці 4.

Таблиця 4

Джерела фінансування укладених факторингових операцій, млн. грн.

Джерела фінансування	2007 рік	Частка, %	2008 рік	Частка, %	2009 рік	Частка, %	Темпи приросту, %	
							2008 рік/ 2007 рік	2009 рік/ 2008 рік
Банківські кредити	377,6	77,8	848,2	58,6	887,6	55,6	124,6	4,6
Власні кошти	65,0	13,4	47,9	3,3	269,1	16,9	-26,3	461,8
Позичкові кошти юридичних осіб	40,5	8,4	365,6	25,3	325,7	20,4	802,7	-10,9
Інші джерела	2,0	0,4	185,2	12,8	112,7	7,1	9160,0	-39,1
Всього	485,1	100,0	1 446,9	100,0	1595,1	100,0	198,3	10,2

Як видно з таблиці 4, частка фінансування за рахунок банківських кредитів за 2009 рік майже не змінилася порівняно з минулим роком, де 2/3 загального обсягу джерел фінансування факторингових послуг припадало на банківські кредити та позичкові кошти юридичних осіб. Характеризуючи структуру джерел фінансування факторингових операцій за 2009 рік, очевидно, що питома вага власних коштів значно зросла до 16,9% від загальної суми фінансування факторингу, а частка банківських кредитів становить 55,6%. Це в свою чергу і пояснює зростання обсягу факторингових операцій.

На 10 факторингових компаній, або на 15,6% від загальної кількості, перших за обсягом наданих послуг, припадає 96,6% від загального обсягу факторингових операцій. При цьому на частку 3 компаній припадає 68% від загального обсягу послуг факторингу (табл. 5).

Таблиця 5

Групування перших за обсягом наданих послуг факторингових компаній у 2009 році

	Розмір фінансового активу, що є предметом договору факторингу, тис. грн.	Частка, %
TOP3	1 084 795	68,0
TOP5	1 323 885	83,0
TOP10	1 540 493	96,6
Всього	1 594 965	100,0

Слід зазначити, що тенденції негативного характеру, спричинені фінансовою кризою в 2008 році, не зменшили обсягів укладених фінансовими компаніями договорів факторингу за 2009 рік, про що свідчить рис. 6.

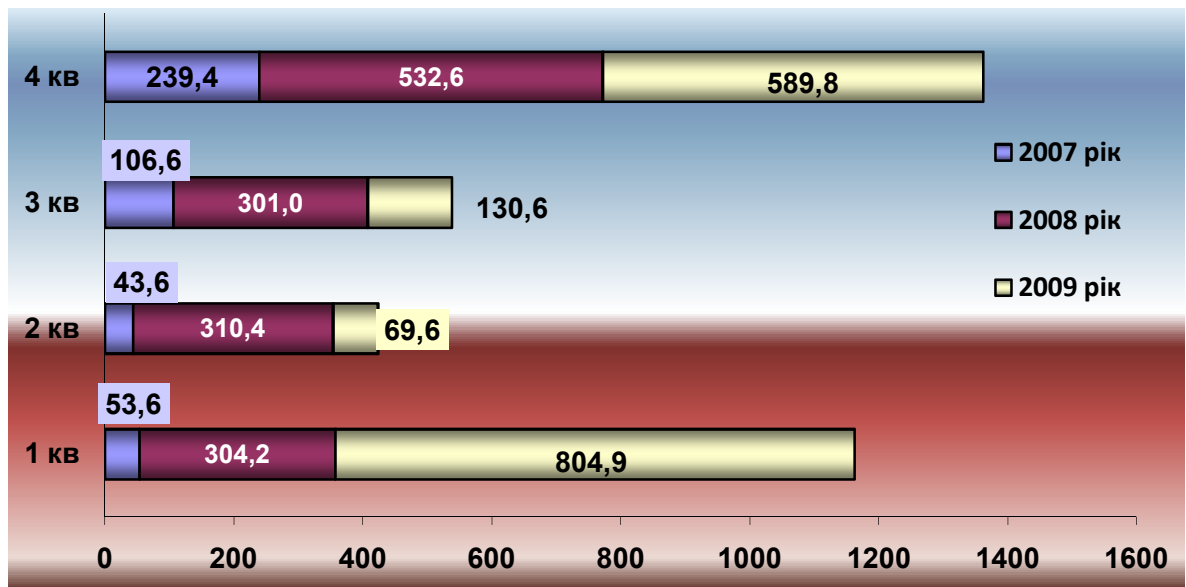

Рис. 6. Динаміка обсягів укладених фінансовими компаніями договорів факторингу протягом 2007 – 2009 рр., млн. грн.(за квартал).

Розподіл за основними галузями обсягу наданих фінансових послуг за укладеними договорами факторингу в IV кварталі 2008 та 2009 років наведений на рис. 7.

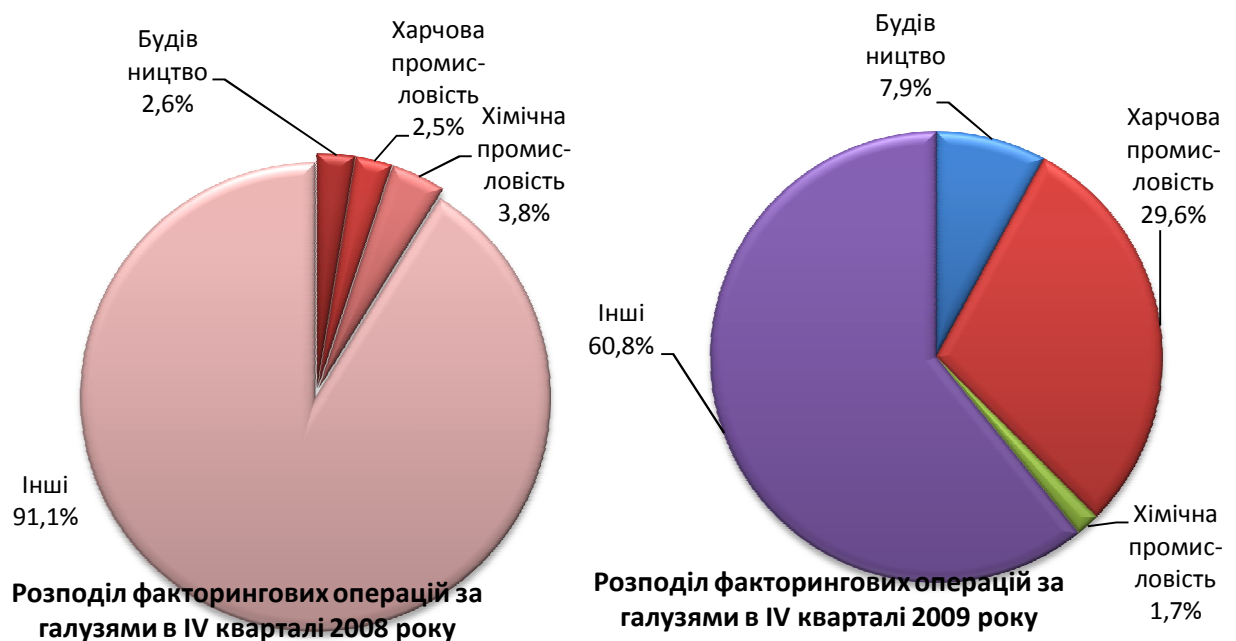

Рис. 7. Розподіл укладених договорів факторингу за основними галузями, %

Аналізуючи розподіл укладених фінансовими компаніями договорів факторингу в IV кварталі 2009 року, зображений на рис. 7, можемо зробити висновок, що найменшу питому вагу з укладених договорів факторингу за основними галузями мають хімічна промисловість – 1,7%, дещо більшу частку

займає будівництво – 7,9% та харчова промисловість – 29,6 %, а найбільшу – 60,8% охоплюють інші галузі. Протягом 2009 року договори факторингу не мали місце в таких галузях, як легка промисловість, машинобудування, металургія, транспорт та інші.

Зміна структури факторингових послуг за основними галузями пов'язана з переорієнтацією напрямків виробництва та наданням послуг населенню. Характеризуючи розподіл факторингових операцій в IV кварталі 2008 року, маємо превалювання укладання договорів факторингу в інших галузях – 91,1% та незначну частку в таких галузях, як будівництво, хімічна та харчова промисловість.

Очевидно, що фінансова криза впливає не лише на перерозподіл факторингових договорів за основними галузями, але і на зміну структури джерел фінансування факторингових операцій.

Діяльність із забезпечення проведення розрахунків

У таблиці 6 наведені узагальнені дані щодо обсягів фінансових послуг з обміну валют та переказу грошових коштів за 2005–2009 рр.

Таблиця 6

**Обсяги операцій з проведення розрахунків фінансовими компаніями
у 2005-2009 рр., млн. грн.**

Вид фінансової послуги	2005 рік	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік
Операції з обміну валют	4 327,7	7 252,5	9 140,1	11 623,7	17 206,5
Операції з переказу грошових коштів (без Укрпошти)	1 164,9	1 246,1	1 406,7	1 837,8	2 581,6
Всього	5 492,6	8 498,6	10 546,8	13 461,5	19 788,1

Станом на 01.01.10 ліцензії на право здійснення переказу коштів небанківськими фінансовими установами в Держфінпослуг отримано 11 фінансовими компаніями.

Збільшення обсягів операцій з обміну валют у 2008 та 2009 роках пояснюється панічним скуповуванням населенням готівкової валюти та конвертацією валюти юридичними особами. У свою чергу, спрощення порядку переказу грошових коштів та ускладнення перерахування коштів через банківські установи сприяло збільшенню операцій з переказу грошових коштів як фізичними, так і юридичними особами.

Фінансові послуги, що надаються не фінансовими установами

Обсяги фінансових послуг, наданих юридичними особами – суб'єктами господарювання, які за своїм правовим статусом не є фінансовими установами, але мають визначене законом право надавати фінансові послуги, наведені в таблиці 5.

Таблиця 7

*Обсяги фінансових послуг, наданих юридичними особами,
які не є фінансовими установами*

Вид фінансової послуги	Обсяг фінансового активу, що є предметом договору, млн. грн.				
	2005 рік	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік
фінансовий лізинг	830,9	3 284,6	11 648,8	7 729,7	2 217,5
поштовий переказ (Укрпошта)	1 548,6*	3 562,7	4 259,2	5 713,3	6 233,6
Всього	2 379,5	6 847,3	15 908,0	13 443,0	8 451,1

* дані щодо обсягів поштового переказу наведені лише за II півріччя 2005 року, оскільки Держфінпослуг на виконання доручення Кабінету Міністрів України взяла на облік УДППЗ «Укрпошта» лише у III кв. 2005 року.

Дані табл. 7 свідчать про значне зменшення обсягів наданих послуг з фінансового лізингу за 2009 рік порівняно з аналогічним періодом минулого року та суттєве скорочення обсягу зазначених послуг порівняно з попередніми роками. Поряд з цим, поступово зростають обсяги наданих послуг юридичними особами, які не є фінансовими установами, з поштового переказу. У звітному періоді 2009 року на 9 % зросли поштові перекази, що здійснюються через Укрпошту, порівняно з минулим роком, проте стрімкого зростання обсягів поштових переказів не відбулося.

Стрімке скорочення обсягів лізингових операцій пов'язано, перш за все, зі зменшенням попиту на зазначені послуги через скорочення обсягів виробництва, неплатоспроможність підприємств, недостатність власних коштів лізингодавців і різке обмеження доступу до альтернативних джерел фінансування лізингових операцій. Крім того, значно зросли ризики виконання зобов'язань лізингоодержувачами за укладеними договорами фінансового лізингу.

Ломбарди

Станом на 31.12.09 до Державного реєстру фінансових установ внесено інформацію про 373 ломбарди. За січень – грудень 2009 року було включено 76 і виключено 17 ломбардів.

Таблиця 8

Кількість ломбардів за 2007 – 2009 рр.

Показники	2007	2008	2009
Кількість ломбардів (на кінець періоду)	309	314	373
Включено до Державного реєстру (за період)	19	15	76
Виключено з Державного реєстру (за період)	23	10	17

Станом на 31.12.09 згідно з таблицею 8 кількість ломбардів зросла на 59 установ (або 18,8%) у порівнянні з відповідною датою 2008 року.

Структура наданих кредитів за видами застави представлена в таблиці 9.

Таблиця 9

Обсяг наданих фінансових кредитів за видами застави за 2007 – 2009 рр.

Показники	Обсяг наданих фінансових кредитів			Структура наданих фінансових кредитів			Приріст			
	2007	2008	2009	2007	2008	2009	2008/2007		2009/2008	
	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	%	%	%	млн. грн.	%	млн. грн.	%
виробів із дорогоцінних металів та дорогоцінного каміння	1 298,2	1 730,2	3 167,8	66,4%	81,4%	90,4%	432,0	33,3%	1 437,6	83,1%
побутової техніки	252,8	291,4	234,0	12,9%	13,7%	6,7%	38,7	15,3%	-57,4	-19,7%
автомобілів	3,7	6,0	7,1	0,2%	0,3%	0,2%	2,3	61,6%	1,2	19,5%
нерухомості	12,5	14,8	8,9	0,6%	0,7%	0,3%	2,2	17,9%	-5,8	-39,5%
немайнових прав	0,7	0,6	0,0	0,0%	0,0%	0,0%	-0,1	-16,3%	-0,6	-99,5%
іншого майна	387,3	83,8	87,2	19,8%	3,9%	2,5%	-303,5	-78,4%	3,4	4,1%
Всього	1 955,2	2 126,7	3 505,0	100,0%	100,0%	100,0%	171,5	8,8%	1 378,3	64,8%

За січень – грудень 2009 року обсяг наданих фінансових кредитів ломбардами зріс на 64,8% у порівнянні з аналогічним періодом 2008 року (Табл. 9).

За підсумками 2009 року в обсязі наданих фінансових кредитів за видами застави превалює надання фінансових кредитів під заставу виробів із дорогоцінних металів та дорогоцінного каміння – 90,4% (3 167,8 млн. грн.). Частка фінансових кредитів під заставу побутової техніки за січень – грудень 2009 року зменшилась на 19,7% (до 234,0 млн. грн.) у порівнянні з аналогічним періодом 2008 року.

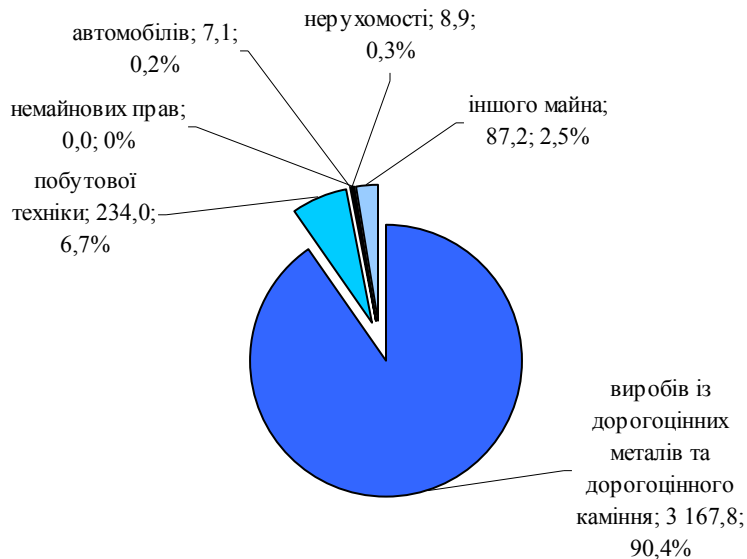

Рис. 8. Структура фінансових кредитів під заставу станом на 31.12.09 (млн. грн., %)

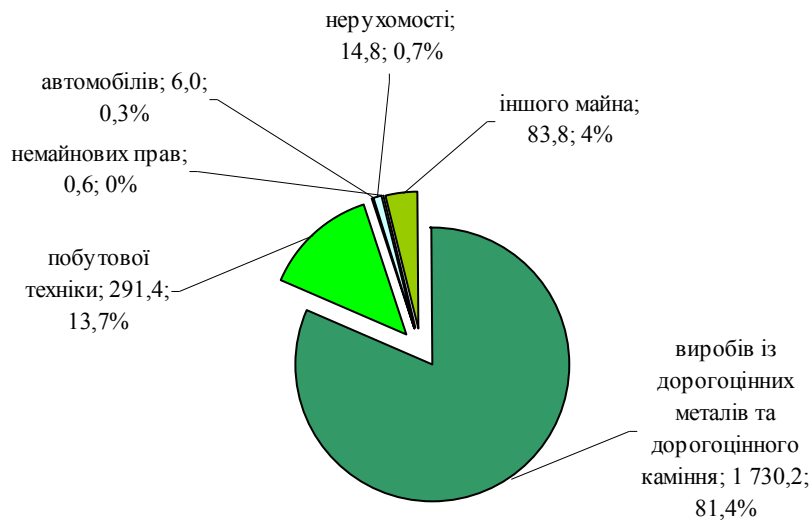

Рис. 9. Структура фінансових кредитів під заставу станом на 31.12.09 (млн. грн., %)

Частка наданих фінансових кредитів під заставу виробів із дорогоцінних металів та дорогоцінного каміння за січень – грудень 2009 року збільшилася на 9% (до 90,4%) у порівнянні з аналогічним періодом 2008 року, як це зображено на рисунках 8, 9. Зменшилася частка кредитів, виданих під заставу побутової техніки, з 13,7% до 6,7%. Тобто, ломбарди заглиблюються у власний сегмент ринку, обираючи для застави найбільш ліквідне майно.

Обсяг виданих кредитів у IV кварталі 2009 року продовжує зростати, як це зображено на рисунку 10. У I кварталі 2009 року обсяг виданих кредитів зріс на 31,1% (до 785,4 млн. грн.) у порівнянні з попереднім кварталом. На 11% в середньому відбулось поквартальне зростання суми виданих кредитів у 2009 році.

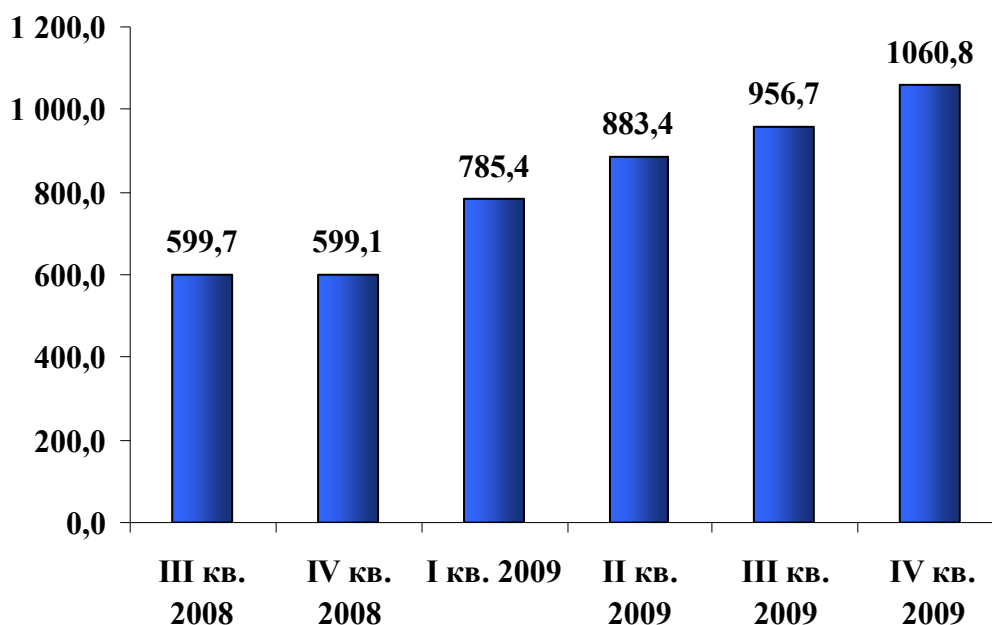

Рис. 10. Динаміка обсягів наданих фінансових кредитів за 2008 – 2009 рр., млн. грн.

Ломбарди в порівнянні з банками та кредитними спілками надають малі за розмірами кредити (рис. 11). Протягом 2008 – 2009 років середній розмір кредиту зростав від 400,9 грн. до 603,3 грн. З четвертого кварталу 2008 року відбувається поступове зменшення середнього розміру кредиту і в III кварталі 2009 року відбувається зростання середнього розміру кредиту, що пов'язано зі збільшенням обсягу наданих фінансових кредитів при зменшенні кількості договорів з надання фінансових кредитів.

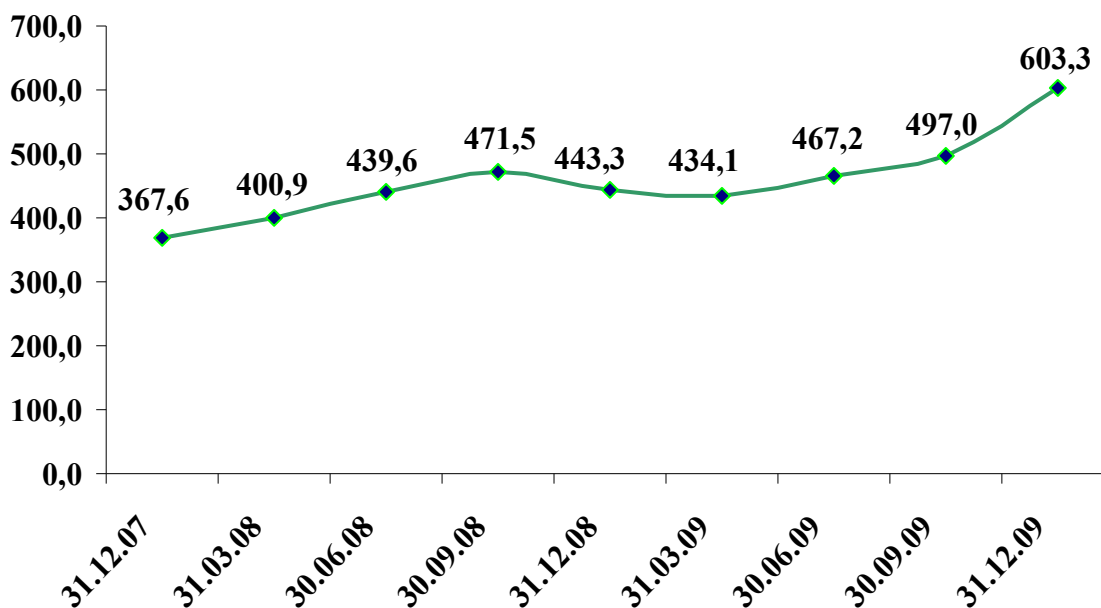

Рис. 11. Зміна середнього розміру кредиту протягом 2007 – 2009 рр., грн.

Ломбарди залишаються одним із найбільш консервативних і стабільних фінансових інститутів для фізичних осіб – вони орієнтовані на видачу дрібних та короткострокових кредитів. Середня сума ломбардного кредиту коливається в межах від 300 до 650 грн.

Важливим показником, який характеризує ринок ломбардів, є показник їх фінансового стану. У таблиці 10 наведено основні показники діяльності ломбардів, які свідчать про їх постійне зростання.

Таблиця 10

**Показники фінансового стану групи ломбардів
за 2008 – 2009 роки**

	Станом на 31.12.08	Станом на 31.12.09	Приріст	
			31.12.09/ 31.12.08	
		млн. грн.		млн. грн.
Дебіторська заборгованість, у тому числі:	253,7	369,6	115,9	45,7%
за наданими фінансовими кредитами	210,9	313,7	102,8	48,7%
за нарахованими відсотками за наданими фінансовими кредитами	3,2	4,6	1,4	42,2%
статутний капітал	180,6	345,4	164,8	91,3%
резервний капітал	5,5	8,7	3,1	56,8%
нерозподілений прибуток	46,2	43,0	-3,2	-6,9%
Власний капітал, усього	222,3	349,9	127,6	57,4%
Залучені кошти на платній та безоплатній основі	93,8	79,9	-13,9	-14,8%
Активи по балансу	525,3	618,9	93,6	17,8%

Проблема недостатньої капіталізації ломбардів поступово вирішується, про що також свідчить зростання статутного капіталу на 91,3% станом на 31.12.09 у порівнянні з аналогічною датою 2008 року. Величина статутного капіталу в середньому на один ломбард станом на 31.12.09 зросла на 61,0% у порівнянні з відповідною датою 2008 року.

Таблиця 11

Групування частки перших ломбардів (ТОР) за обсягом наданих фінансових кредитів та їх активів за 2009 рік

	Сума наданих фінансових кредитів під заставу		Активи за балансом	
	млн. грн.	частка, %	млн. грн.	частка, %
ТОР 3	1 604,1	45,8%	242,3	39,1%
ТОР 5	2 237,2	63,8%	365,0	59,0%
ТОР 10	2 648,5	75,6%	445,1	71,9%
ТОР 50	3 285,0	93,7%	555,8	89,8%
ТОР 100	3 424,2	97,7%	586,2	94,7%
Всього	3 505,0	100,0%	618,9	100,0%

На 100 ломбардів, перших за обсягом наданих фінансових кредитів (ТОР 100), припадає 97,7% від загального обсягу кредитів. При цьому на долю 3 ломбардів, перших за обсягом наданих кредитів, припадає 45,8% від загального обсягу наданих кредитів і 39,1% всіх активів ломбардів (таблиця 11).

Розподіл джерел залучення ломбардами коштів на платній та безоплатній основі наведений у таблиці 12.

Таблиця 12

**Інформація про джерела залучення коштів групою ломбардів
станом на 31.12.08 та 31.12.09**

	Станом на 31.12.08	Частка	Станом на 31.12.09	Частка
	млн. грн.	%	млн. грн.	%
Залучені кошти на платній та безоплатній основі,	93,8	100,0%	79,9	100,0%
від банків	79,7	85,0%	75,2	94,1%
від юридичних осіб	13,6	14,5%	4,5	5,6%
від фізичних осіб	0,5	0,5%	0,3	0,3%

Дані свідчать, що в господарській діяльності ломбардів відбувається поступове зменшення обсягу залучених кредитів від банків та юридичних осіб.

Основні показники діяльності ломбардів протягом 2007 – 2009 рр. наведені в таблиці 13.

Таблиця 13

Показники діяльності ломбардів за 2007 – 2009 рр.

Показники	2007	2008	2009	Приріст			
				2008/ 2007		2009/ 2008	
				Абсолют-ний	%	Абсолют-ний	%
Сума наданих фінансових кредитів під заставу (млн. грн.)	1 404,3	2 126,8	3 505,0	722,5	51,4%	1 378,3	64,8%
Кількість наданих фінансових кредитів під заставу, шт.	3 913 181	4 907 196	6 758 771	994 015	25,4%	1 851 575	37,7%
Сума погашених фінансових кредитів, у тому числі (млн. грн.):	1 369,5	1 984,5	3 370,7	615,0	44,9%	1 386,1	69,8%
погашено за рахунок майна, наданого в заставу	111,9	188,0	240,1	76,1	68,0%	52,1	27,7%
Кількість договорів, погашених за рахунок майна, наданого в заставу, шт.	520 223	1 749 241	662 859	1 229 018	236,2%	-1 086 382	-62,1%

Як бачимо, на ринку ломбардних послуг спостерігається зростання загальних обсягів кредитування. За січень – грудень 2009 року на 62,1% зменшилась кількість договорів, погашених за рахунок майна, наданого в заставу, в порівнянні з відповідним періодом 2008 року, що свідчить про тимчасові фінансові труднощі фізичних осіб та потребу в невеликому короткостроковому кредиті.

Фінансовий лізинг

Станом на 31.12.09 до Переліку фінансових установ унесено інформацію про 209 юридичних осіб – лізингодавців та про 43 фінансові компанії, що надають послуги фінансового лізингу.

Протягом січня – грудня 2009 року фінансовими компаніями та юридичними особами, які не мають статусу фінансових установ, але можуть згідно із законодавством надавати фінансові послуги, укладено 3012 договорів фінансового лізингу на суму 2,6 млрд. грн. Вартість об'єктів лізингу, що є предметом договорів, укладених протягом 2009 року, становить 6,2 млрд. грн.

Вартість чинних договорів фінансового лізингу на кінець IV кварталу 2009 року складає 27,2 млрд. грн.

Близько 99,8% усіх послуг фінансового лізингу надається юридичними особами – суб'єктами господарювання, які не є фінансовими установами (таблиця 14).

Таблиця 14

Інформація щодо вартості договорів фінансового лізингу та їх кількості, укладених юридичними особами та фінансовими компаніями за 2008 – 2009 рр.

Період	Вартість договорів фінансового лізингу укладених за період, (млн. грн.)		Кількість договорів фінансового лізингу (од.) укладених за період	
	юридичними особами	фінансовими компаніями	юридичними особами	фінансовими компаніями
2007 р.	16 864,9	12,8	9 275	18
2008 р.	9 078,2	10,6	9 766	10
2009 р.	2 610,1	5,2	3 008	4

Динаміка вартості договорів, укладених протягом 2007 – 2009 рр., та договорів, чинних на кінець кожного звітного періоду, наведена на рисунку 12.

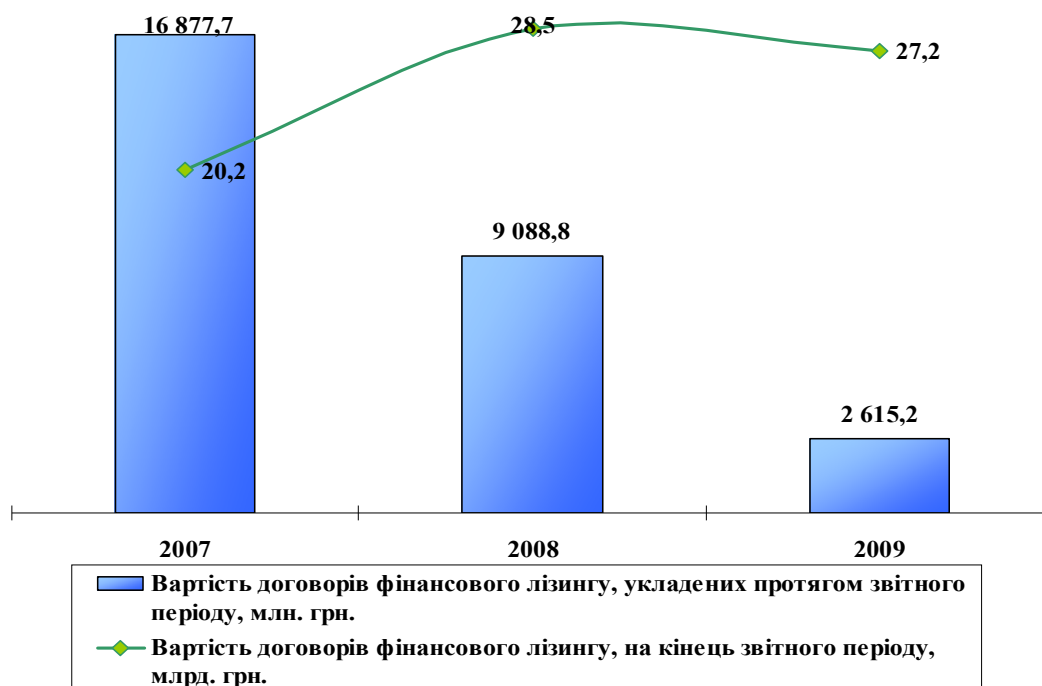

Рис. 12. Динаміка надання послуг фінансового лізингу за 2007 – 2009 рр.

За підсумками 2009 року найбільшими споживачами лізингових послуг є: транспортна галузь (вартість договорів станом на 31.12.09 – 16 095,2 млн. грн.), сільське господарство (3 153,8 млн. грн.), будівництво (2 959,8 млн. грн.), сфера послуг (1 644,0 млн. грн.). Схема розподілу обсягів лізингових операцій за галузями у відсотках представлена на рисунках 13, 14.

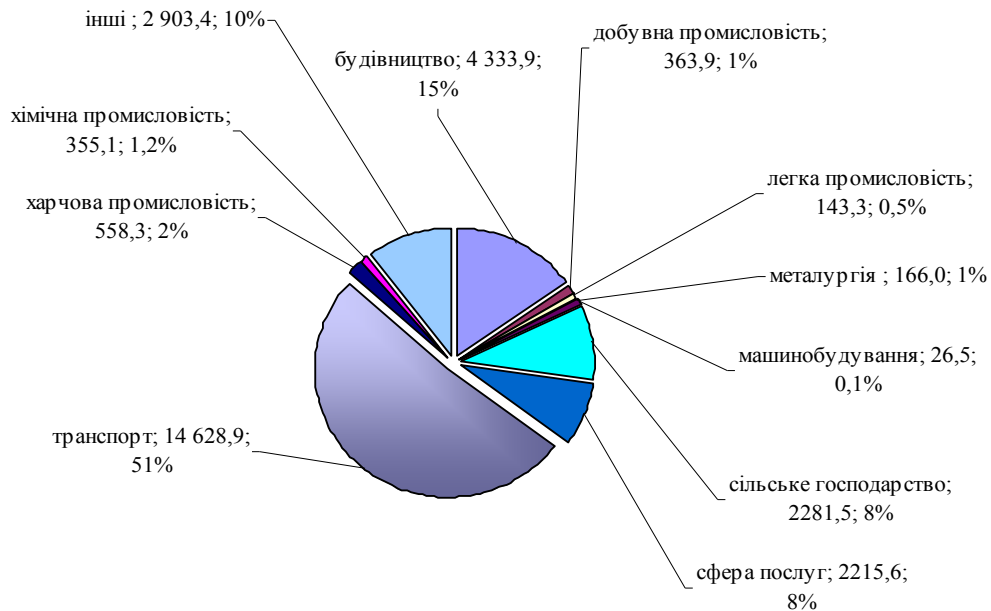

Рис. 13. Розподіл вартості чинних договорів фінансового лізингу за галузями станом на 31.12.08 року (млн. грн., %)

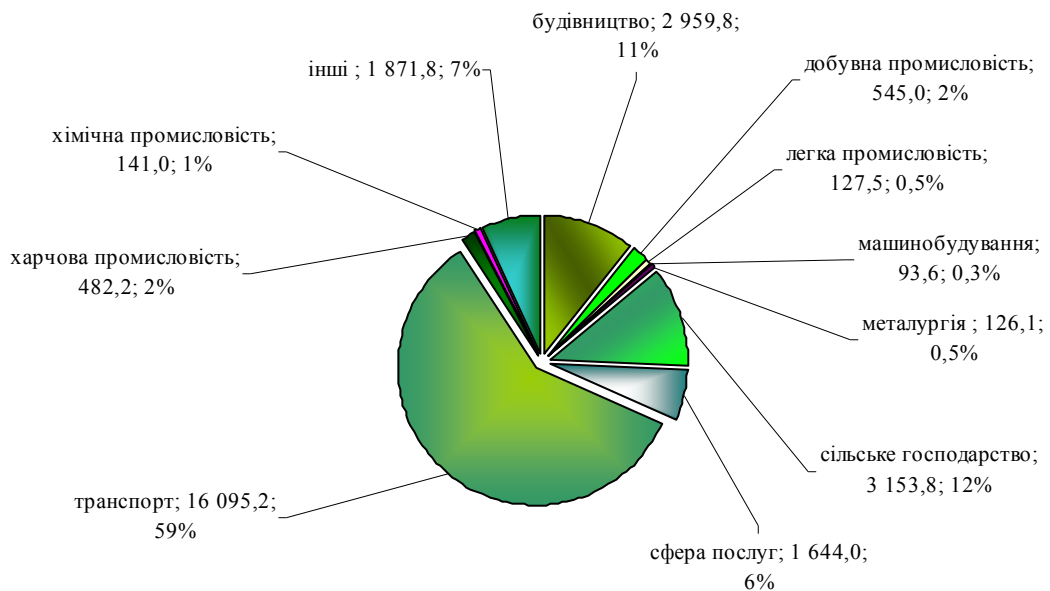

Рис. 14. Розподіл вартості чинних договорів фінансового лізингу за галузями станом на 31.12.09 (млн. грн., %)

Розподіл вартості договорів фінансового лізингу за терміном їх дії станом на кінець звітної періоду 2008 – 2009 рр. зображено на рисунку 15.

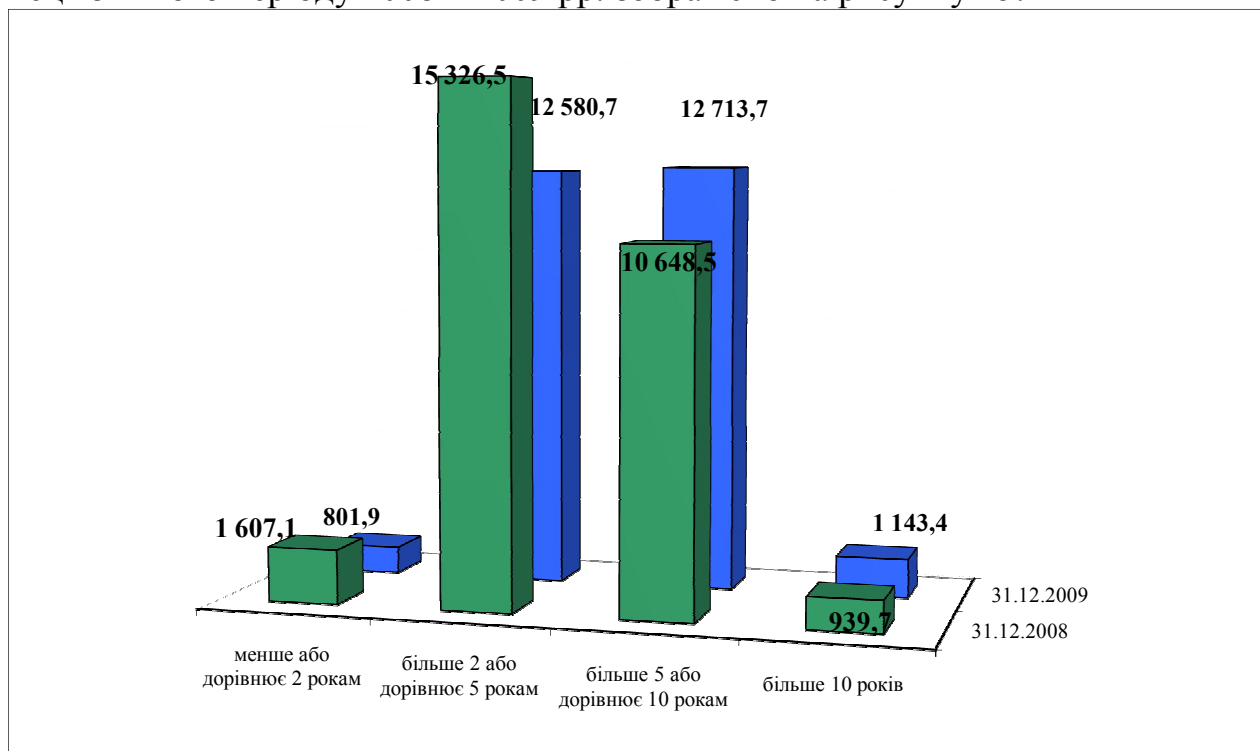

Рис. 15. Розподіл вартості договорів фінансового лізингу станом на кінець звітної періоду 2008 – 2009 рр., за терміном їх дії (млн. грн.)

За січень – грудень 2009 року спостерігалася тенденція до приросту частки довгострокових договорів лізингу у порівнянні з аналогічним періодом 2008 року. Так, вартість договорів фінансового лізингу строком до 2 років зменшилась на 50,1%, від 2 до 5 років зменшилась на 17,9%, від 5 до 10 років збільшилась на 19,4%, вартість договорів, строк яких більше 10 років, зросла на 21,7%.

Вартість договорів фінансового лізингу за видами обладнання на кінець звітної періоду 2008 – 2009 рр. зображено на рисунку 16.

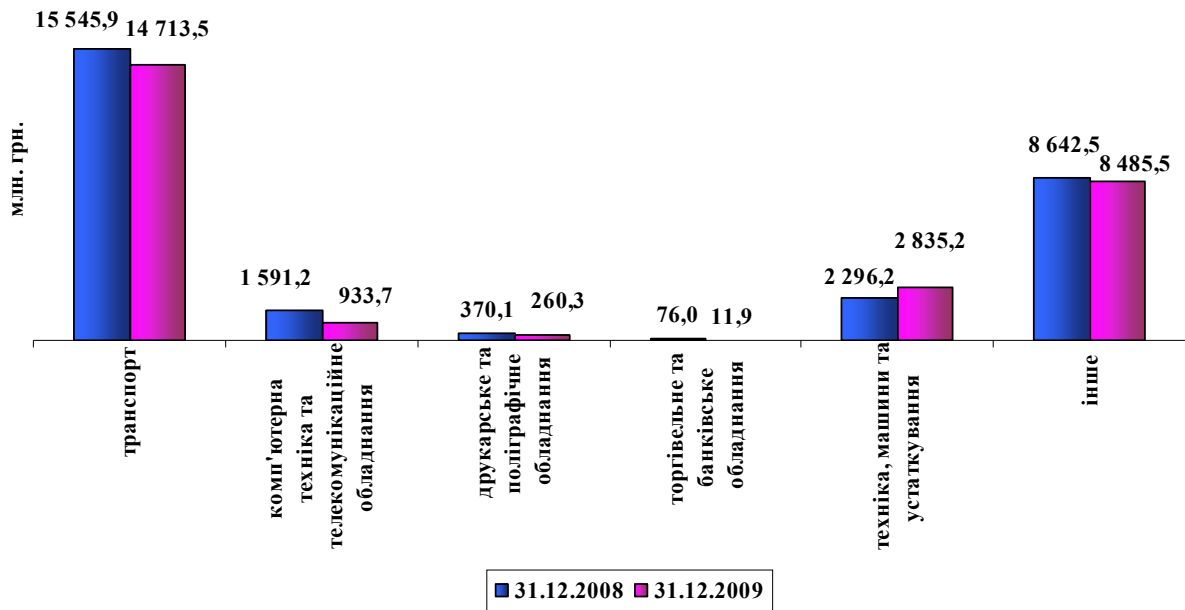

Рис. 16. Розподіл чинних договорів фінансового лізингу за обладнанням станом на кінець звітного періоду 2008 – 2009 рр. (млн. грн.)

Основними об'єктами фінансового лізингу за договорами, чинними на кінець IV кварталу 2009 року, є транспортні засоби, техніка, машини і устаткування для сільського господарства.

Джерела фінансування лізингових операцій за січень – грудень 2008 – 2009 рр., наданих юридичними особами – лізингодавцями та фінансовими компаніями, наведені в таблиці 15.

Таблиця 15

Розподіл джерел фінансування лізингових операцій за січень – грудень 2008 – 2009 рр.

Джерела фінансування	2008 рік				2009 рік			
	Юр. особ., млн. грн.	Частка, %	Фін. комп., млн. грн.	Частка, %	Юр. особ., млн. грн.	Частка, %	Фін. комп., млн. грн.	Частка, %
Власні кошти	1 680,6	23,8%	0,3	2,9%	594,1	35,5%	0,4	11,9%
Позичкові кошти, у т. ч. банківські кредити	5 384,4	76,2%	10,2	97,1%	1 079,3	64,5%	2,7	88,1%
Залучені кошти	0	0	0	0	0,1	0,01%	0	0
Всього	7 065,0	100,0%	10,5	100,0%	1 673,5	100,0%	3,1	100,0%

За січень – грудень 2009 року зменшилися обсяги фінансування лізингових операцій у порівнянні з аналогічним періодом 2008 року. У структурі джерел фінансування лізингових операцій як юридичних осіб – лізингодавців, так і фінансових компаній значно зменшилася частка позичкових коштів.

Послуги довірчих товариств

Станом на 31.12.09 до Державного реєстру фінансових установ внесено інформацію про 2 довірчих товариства. Основні показники фінансового стану довірчих товариств наведено в таблиці 16.

Таблиця 16

Показники фінансового стану довірчих товариств за 2007 – 2009 рр.

Показники	на 31.12.07	на 31.12.08	на 31.12.09	Приріст	
				31.12.08/ 31.12.07	31.12.09/ 31.12.08
	тис. грн.	тис. грн.	тис. грн.	%	%
Статутний капітал	210,0	210,0	210,0	0,0%	0,0%
Власний капітал	45,6	45,9	42,8	0,7%	-6,8%
Активи	285,6	284,9	284,8	-0,2%	0,0%

Згідно з даними таблиці 12 статутний капітал довірчих товариств залишається без змін протягом трьох періодів (років) і станом на 31.12.09 становить 210,0 тис. грн. Власний капітал станом на 31.12.09 зменшився на 6,8% (до 42,8 тис. грн.) у порівнянні з відповідною датою попереднього періоду. Розмір активів довірчих товариств протягом трьох років зменшився до 284,8 тис. грн.